

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837

ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ: 240 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ ΤΟΥ (1779-2019)

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Αθήνα, 10-12 Δεκεμβρίου 2019

* Τοιχογραφία με θέμα «Το κήρυγμα του Πατροκοσμά στα Τσαραπλανά Ηπείρου» δια χειρός Μαριάνθης Καλογιάννη, αγιογράφου-ζωγράφου. Μουσείο Πατρο-Κοσμά του Αιτωλού, Βασιλικό Ιωαννίνων.

Π Ρ Ο Γ Ρ Α Μ Μ Α

ΤΡΙΤΗ 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΕΛΕΤΩΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ (Ε.Κ.Π.Α.)

18:00-18:30 Προσφωνήσεις & Χαιρετισμοί.

18:30-19:00 Εισαγωγική Ομιλία: «Ο Κοσμάς ως καλός ποιμένας των “ερριμένων” λογικών προβάτων», Μητροπολίτης Αιτωλίας και Ακαρνανίας Κοσμάς.

19:00-19:15 Από την Υμνολογία του Αγίου, Βυζαντινή Χορωδία Αργινίου υπό τη διεύθυνση του χοράρχη Ανδρέα Λανάρα.

* * *

ΤΕΤΑΡΤΗ 11 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος»
Κεντρικό Κτήριο του Ε.Κ.Π.Α.

09:00-09:20 «Η διδασκαλία της Εκκλησίας ως μαρτυρία και μαρτύριο. Η διαχρονική παρουσία του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού», Μαρίνα Κολοβοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

09:20-09:40 «1779: Η αποστολική μαρτυρία του αγίου Κοσμά του Αιτωλού πριν από το μαρτύριο», Συμεών Πασχαλίδης, Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ., Διευθυντής του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών.

09:40-10:00 «Αλείπτες Νεομαρτύρων: η προσφορά του Αγίου Όρους στη σωτηρία του Γένους», Ιωάννης Παναγιωτόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

10:00-10:20 «Μοναχικός βίος και κοινωνική ευθύνη κατά τον Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό», π. Βασίλειος Καλλιακμάνης, Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.

10:20-10:45 Συζήτηση

10:45-11:15 Διάλειμμα

11:15-11:35 «Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός ως Νηπτικός Πατέρας της Εκκλησίας», Καθηγούμενος της Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου του Αγίου Όρους Εφραίμ.

11:35-11:55 «Ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός ως παιδαγωγός», Κωνσταντίνος Μαλαφάντης, Καθηγητής του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Ε.Κ.Π.Α. και Πρόεδρος της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος.

11:55-12:15 «Παλαιοδιαθηκικές μορφές ως παραδείγματα αρετής και πίστεως στις Διδαχές του Αγίου Κοσμά», Αλεξάνδρα Παλάντζα, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

12:15-12:45 Συζήτηση

12:45-13:05 «Αγιολογική προσέγγιση και αφηγηματικός λόγος των "Διδαχών" του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού», Δρ. Αριάδνη Σαραντουλάκου, Ε.Δ.Π. του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

13:05-13:25 «Σχόλια στην εικονογραφία του αγίου Κοσμά του Αιτωλού», Ιωάννα Στουφή-Πουλημένου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

13:25-13:45 «Η διδαχή του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού στην κωμόπολη της Ζίτσας Ιωαννίνων στα 1778. Συνέπειες στην καλλιτεχνική, εκπαιδευτική και θρησκευτική ζωή του τόπου», Δρ. Ελένη Βλαχοπούλου, Ε.Δ.Π. του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

13:45-14:05 «Το αποτύπωμα της επίσκεψης του Κοσμά του Αιτωλού στην Κεφαλονιά στον λαϊκό πολιτισμό του νησιού», Θεοδώρα Ζαφειράτου, Δρ. Ιστορίας, Προϊσταμένη των Γενικών Αρχείων του Κράτους – Τμήματος Κεφαλληνίας.

14:05-14:30 Συζήτηση

* * *

ΠΕΜΠΤΗ 12 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019

Κτίριο Θεολογικής Σχολής
(Πανεπιστημιούπολη Ε.Κ.Π.Α., Άνω Ιλίσια)

07:00-09:30 Όρθρος-Αρχιερατική Θεία Λειτουργία
Παραεκκλήσιο Θεολογικής Σχολής

10:00-10:20 «Ο Πατροκοσμάς και το όραμα της χριστιανικής Ρωμοσύνης»,
Άννα Καραμανίδου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Ποιμαντικής
και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.

10:20-10:40 «Ο Πατροκοσμάς ο Αιτωλός, οι Εβραίοι και η Κρίση»,
Σωτήριος Δεσπότης, Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Κοινωνικής
Θεολογίας και Θρησκευολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

10:40-11:00 «Του αγίου Κοσμά του Αιτωλού ο "σωβινισμός" και οι
χρησμοί», π. Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής (αφυπ.)
του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας της Θεολογικής
Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

11:00-11:20 «Κοσμάς ο Αιτωλός, ετερόθρησκοι και ετερόδοξοι στην
Ελλάδα», Βασιλική Σταθοκώστα, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος
Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

11:20-11:40 «Αφορισμοί και Ορθόδοξα Συγχωροχάρτια: Τί λέει ο Άγιος
Κοσμάς ο Αιτωλός περί αυτών;», Κωνσταντίνος Μπελέζος, Αναπληρωτής
Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

11:40-12:15 Συζήτηση

12:15-12:45 Διάλειμμα

12:45-13:05 «Η Θεοτόκος στη Θεολογία του Αγ. Κοσμά του Αιτωλού»,
Μητροπολίτης Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως Ιερεμίας

13:05-13:25 «Η περί εσχάτων διδασκαλία του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού»,
Δρ. Αθηνά Κονταλί.

13:25-13:45 «Η μυστηριακή ζωή στο έργο του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού»,
Παναγιώτης Σκαλτσής, Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας
της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.

13:45-14:05 «Αναβαθμοί της αγάπης», Απόστολος Νικολαΐδης, Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας και Κοσμίτωση της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

14:05-14:30 Συζήτηση

14:30 Λήξη Συνεδρίου

* * *

1779: αψοθ' μην αυγυσος

† Κοσμάς Ἱερομόναχος

— Εὐχέτης

σας

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ & ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Απόστολος Β. Νικολαΐδης, Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας και Κοσμήτωρ της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

Αρχιμανδρίτης π. Γρηγόριος Παπαθωμάς, Καθηγητής του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

Εμμανουήλ Καραγεωργούδης, Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

Βασίλειος Γαϊτάνης, Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

Πανωραία Κουφογιάννη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

Αθανάσιος Γλάρος, Επίκουρος Καθηγητής του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

Μαρίνα Κολοβοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

Δέσποινα Μιχάλαγα, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

***